

PRENUMERATA

Kurjera Warszawskiego (wraz z dodatkiem porannym):
W Warszawie: rocznie rs. 9, półrocznie rs. 4 kop. 50, kwartalnie rs. 2 k. 25, miesięcznie k. 75.

Za odnośzenie do domu dopłaca się miesięcznie kop. 5.

Na prowincji i w Cesarstwie: rocznie rs. 12, półrocznie rs. 6, kwartalnie rs. 3, miesięcznie rs. 1.

Za granicą: miesięcznie rs. 1 kop. 50.

Numer pojedynczy bez dodatku kop. 5; dodatek poranny kop. 3.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta rano, a nadto wychodzą stale w dni powszednie z wyjątkiem dni poświęconych dodatki poranne.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY SIÓDMY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kanter Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-iej rano do 8-iej wieczorem; w niedziele i święta od godziny 10-iej rano do 1-iej w południe.

Redakcja, Administracja i Drukarnia: plac Teatralny nr 9. — Telefon Redakcji nr 126. — Telefon Administr. 141.

OGŁOSZENIA.

Reklamy: za jeden wiersz garmontowy albo jego miejsce pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.

Nekrologja: za jeden wiersz 15 kop.

Zwyczajne ogłoszenia: za jeden wiersz petytowy albo jego miejsce pierwszy raz 10 kop., każdy następny raz 8 kop.

Małe ogłoszenia: za jeden wyraz po 2 kop. każdy raz.

Nadstawane: za jeden wiersz garmontowy rs. 1.

Ogłoszenia do Kurjera przyjmuje także Biuro Rajchmana i Frenclera ul. Senatorska 26

— W dniu jutrzejszym w kościele Narodzenia N. Marji Panny (po-karmeliem) odprawioną będzie o godzinie 10-iej zrana przed ołtarzem św. Józefa Oblubieńca N. Marji Panny i ku jego czci pierwsza nowenna. Następne nowenny odbywać się będą co środa każdego tygodnia aż do przypadającej w dniu 19-ym marca r. b. uroczystości św. Józefa Oblubieńca.

— Jutrzejszemi nieszporem rozpoczyna się w kościele św. Kazimierza (panien sakramentek) całodienne nabożeństwo odpustowe ku czci N. Sakramentu.

— W drugiej połowie bieżącego miesiąca przypadają jeszcze w kościołach tutejszych następujące nabożeństwa odpustowe:

dnia 22-go w kościele św. Jacka (po-dominikańskim) ku czci św. Wicentego męczennika;

dnia 23-go w kościołach: św. Ducha (po-paulińskim) i św. Trójcy (po-trynitarskim) ku czci św. Agnieszki panny;

dnia 29-go w kościołach: Opieki św. Józefa (panien-wizytek) ku czci św. Franciszka Salezego i

dnia 30-go w kościołach: św. Krzyża i św. Anny (po-bernardyńskim) ku czci Nawrócenia św. Pawła.

Przegląd polityczny.

„Przyszłość spoczywa w łonie bogów; wszakże już dzisiaj pora bezprzykładnym napaściom na reprezentację narodu przeciwstawić słowa pisa Bennisena: Cesarz niemiecki i parlament niemiecki w jednym i tym samym dniu przyszli na świat.”

Temi słowy rozpoczyna kampanję wyborczą naczelną organ wolnomysłnego stronnictwa w Niemczech, *Vossische Zeitung*. Przyznać wypada, że wybory na tle polemiki tak doniosłej i drastycznej natury należą do rzadkich zjawisk. Osoba cesarza Wilhelma została rzucona w grę przez samego kancelarza, który utrzymywał upornie w swych filipikach, że w razie odmówienia przez parlament wymaganej ze strony rządu stopy pokojowej armji, cesarz sam na podstawie art. 63-go konstytucji ma prawo ją oznaczyć. *Liberale Correspondenz* dowiodła—bez trudu nawet!—że konstytucja mówi co innego. Artykuł 60-ty tejże orzeka, że stopa pokojowa armji ozna-

czoną być ma „w drodze ustawodawstwa państwowego”, to znaczy zgodnymi uchwałami rady związkowej i parlamentu; art. zaś 63-ci prawi tylko o praktycznym wykonaniu uchwał w tej drodze zapadłych, nad którym czuwa cesarz, jako naczelny wódz armji.

Gdybyż jeszcze ks. Bismark mógł być pewnym, że rozwiązanie parlamentu obali dzisiejszy układ stronnictw, że frakcje rządowe, zachowawczy i narodowo-liberalna, wzmocnią się i wydadzą większość w przyszłym parlamencie, to — „Paryż byłby wart mszy!” Sądźmy wszelako, że mimo patryjotycznego sztandaru, jaki rozwinął ks. Bismark, mimo nacisku landrathów, którzy niewątpliwie roztoczą swe opiekuńcze skrzydła nad kampanją wyborczą, mimo, że stary, doświadczony Bennigsen opuszcza swoje *rura domestica* i staje znów na widowni politycznej, aby swych narodowo-liberalnych lancknechtów poprowadzić do boju, mimo tego wszystkiego, sądźmy, że pp. Richter i Windthorst pozostaną w tradycyjnej większości. Nie zgrzeszyli oni przeciw patryjotyzmowi: dali rządowi wszystko, czego chciał, *jeden Mann und jeden Groschen*, jak się wyraził p. Windthorst, nie chcieli złowić się na wabika tego „historycznego kompromisu”, przy którym trwał tak uporezywie ks. Bismark, żądając od reprezentacji narodu, ażeby znowu na lat siedem wyrzekła się najdrogocenniejszego prawa, zastrzeżonego jej konstytucją, prawa corocznego uchwalania budżetu armji.

Wzdłuż całych Niemiec przeto na tysięcznych zgromadzeniach wyborczych, w tysięcznych mowach i manifestach programowych, rozbieganą będzie kwestja: czy prawo cesarza czy narodu jest lepsze? Niemcy nie żywią usposobień republikańskich, poczucie i potrzeba wolności słabiej są u nich rozwinięte, niż u innych narodów, serwilizm jest ich namiętnością rasową, to wszystko prawda... Mimo tego nie sądźmy, aby akcja wyborcza, prowadzona pod hasłem wyżej określonego dylematu: „cesarz czy naród?” zdołała przyczynić się do wzmocnienia uczuć monarchicznych w Germanji.

Przybycie p. Cankowa do Konstantynopola wiąże powszechnie z zamiarem W. Porty rańniejszego popchnięcia naprzód kwestji bułgarskiej i rozwinięcia energiczniejszego wpływu na tok wypadków, zgo-

dnie z prawami, jakie sultanowi jego charakter lennodawcy zastrzega. Droga na Konstantynopol nadchodzi też wiadomość, jakoby Rosja, która nie postawiła w drodze urzędowej kandydatury ks. Dadjana mingrelijskiego, skłonna była do zaniechania jej, gdyby inne warunki zasadnicze (ustąpienie rejencji, wybór nowego sobrania itp.) zostały spełnione. Dotąd wróżby niepomyślnie się układają, wszakże W. Porta sądzi, że mając nad Bosforem z jednej strony p. Cankowa, z drugiej przedstawiciela rejencji p. Wulkowicza, zdoła wygładzić chropawę kontrasty i pośredniczyć w kompromisie. Misja berlińska hr. Piotra Szuwałowa, który powrócił do Petersburga, okaże się zapewne ważnym także czynnikiem położenia.

Dzisiaj we francuskiej izbie deputowanych rozpocząć się mają rozprawy budżetowe. Być może, że już w toku tych rozpraw, które zawsze i wszędzie mają dar roznamietniania ludzi, okaże się w wyraźniejszych zarysach kompromis zawarty pomiędzy Ferrym i Freycinetem. W każdym razie nowy minister skarbu, p. Dauphin, trudną będzie miał *premiere* w parlamencie wrzącym i rozdwojonym. Rząd zamierza upraszać izbę, aby zaraz po uchwaleniu budżetu przystąpiła do rozpraw nad projektem reorganizacji armji, wniesionym przez jen. Boulangera i domagającym się włożenia 360 milionów fr. w krótkim szeregu lat w dzieło reformy.

P. Goblet musi żądać uznania nagłości sprawy po tem wszystkim, co się stało w Berlinie. *Tu Pas voulu George Dandin*, może sobie powiedzieć kancelarz.

Br. Z.

Chłop niemiecki.

Chłop niemiecki jest ograniczony, ale umie czytać, pisać i rachować; jest skąpy, ale nie zawaha się wydać stu marek lub więcej gdy chodzi o kupienie jakiego nowego narzędzia rolniczego. Jest nieporządny koło siebie, ale jego dom, a zwłaszcza obora, są wzorowo utrzymane; jest mało religijny, ale chodzi co niedziela do kościoła, bo się boi proboszcza albo pastora. Nie wierzy lekarzom, ale wierzy znachorowi; nie wierzy biletom bankowym, ale ma świętą cześć dla srebrnych pieni-

ANTOLA.

SZKIC Z ŻYCIA MAŁEGO MIASTECZKA.

Stara Kudelska, kucharka od państwa naczelników, cieszyła się wysoką łaską u wszystkich pań i panów w całym Opatkowiu. Łaska ta przejawiała się w rozmaity sposób: sutemi napiwkami, dobrośliwymi pozdrowieniami, a przedewszystkiem pieśszczośliwym mianem Kudelsi, która to nazwa tak dobrze przystawała do niej, jak gdyby ktoś naprzykład groźnego lwa lub tygrysa nazwał Amorkiem.

W ogóle dla nieświadomego miejscowych warunków, zwyczajów i upodobań, dziwnemby się musiało wydać to szczególne uznanie dla starej, brzydkiej i opryskliwej baby, o ospowatej, wiecznie zachmurzonej twarzy, zaczerwienionych oczach i niepohamowanym, jak górską lawina, języku. Dla znajdującego jednak tajemnicę prowincjonalnych mielizn żeglarza, objaw ten stanie się zrozumiałym i jasnym jak w oświetleniu kuchennego ogniska, gdy dodamy, że w całej okolicy nikt nie umiał tak przyrzadzić zrazów nelsonskich, bigosu, zupy rakowej i t. p. arcydzieł, jak owa niepozorna a w gruncie nieporównana Kudelska. Tak to nieraz wielki talent kryje się pod skromną powłoką, a szlachetne metale i drogie kamienie marnieją w bezładnych pułstyniach.

W tem miejscu zastrzegam się przeciw wszelkim uśmiechom niedowiarstwa i złośliwym uwagom co do stosowności użytego porównania.

Czyż zdrowie ludzkie nie jest więcej warte od złota i najdroższych kamieni? A wiadomo przecież, że stan tego zdrowia zależy nie tylko od ilości, ale przeważnie od jakości spożywanych potraw. Żołądek, ten gospodarz całej budowy zwanej człowiekiem, bezwzględnie czuje się więcej zadowolonym, będąc sytym smacznie sporządzonych pokarmów, a już nie byłoby żadnej sprawiedliwości na świecie, gdyby rodzaj tego zadowolenia, warunkujący się rodzajem spożytych łakoci, nie odbijał się dodatnio na siatce mózgowej, i nie wywoływał odpowiednio wytwornych myśli, uczuć, pojęć i poglądów.

Nie więc dziwnego, że w ten sposób rozumująca śmietanka towarzystwa w Opatkowiu, z państwem naczelnikowstwem na czele, jednogłośnie składała słuszny hołd wysokiemu talentowi Kudelsi, a zgodność ta szła tak daleko, że nawet znany dziwak powiatowy doktor Tomek, który jak twierdzi głos powszechny, w skutek zbyt długiego, niewłasnowolnego pobytu w północnej Azji, pomiędzy jakutami, tunguzami i t. p. „ludożercami” zatracił nie tylko smak i takt towarzyski ale i upodobania dobrze urodzonego człowieka—w tym jednym razie podzielał zdanie ogółu, a przynajmniej nie wygłaszał przeciwnego. Trzeba zaś znać dra Tomka, żeby ocenić ile szacownem jest w ogóle jego milczenie.

Ma on dziwnie oryginalny sposób zapatrywania się na każdą sprawę a zarazem wysoce niedelikatny zwyczaj wypowiadania swoich poglądów, każdemu w oczy, i to w dodatku w niezbyt wykwinnych słowach. Istny niedźwiedz litewski i wielka szkoda, że nie pozostał dłużej w tych tam północnych tajgach, zamiast obecnie psuć zgodność towarzyską w

Opatkowiu, wywoływać zapalczywe spory i złośliwym swym językiem dokuczać wszystkim.

Jak on naprzykład dokuczał tej dobrej pani naczelnikowej za wychowanie Antoli? A przecież, czyż można wymagać, by ktoś zrobił więcej dla cudzego dziecka (i to jeszcze takiego! Boże zmiłuj się!) jak to zrobili państwo naczelnikowie? Sama Kudelska, matka Antoli, nie może się dosyć im na dziękować! Wychowali ją jak własną córkę, stroją jak nie wiem kogo, do stołu z sobą sadzają — czegoż więcej trzeba? Mieli ją może jeszcze na pensję posyłać, albo sprowadzać dla niej nauczycieli? Jeszcze czego!!! Nauczycieli czytać, pisać, szyć, haftować; sama pani nauczyła nawet trochę grać na fortepianie, słowem zrobili z niej taką pannę, że to choć na hrabioskie salony, a przecież to wszystko tylko do dobrego serca, boć weale do tego nie byli obowiązani. Prawda, że Kudelska cudowna kucharka, i że możeby znalazła lepszą służbę, ale też i przeszłość jej jakaś niewyraźna. Podobno za młodu była przystojną i wesołą dziewczyną, o którą się kolejno ubiegały okoliczne dwory, aż w końcu po dość długiej służbie u młodego dziedzica w Drozdowie, pana Antoniego N., jakoś w tym czasie gdy do Drozdowa zjechała młoda pani dziedziczka, Kudelska pojawiła się w Opatkowiu wraz z sześciolletnią wówczas Antolą, poszukując służby jako kucbarka.

O mężu Kudelskiej nikt nigdy nie słyszał, a i Antola zanadto wyglądała na pańskie dziecko, a imię miała takie samo jak dawny dziedzic. Wówczas to państwo naczelnikowie, nie zważając na żadne „głupie gadania”, przyjęli Kudelską, a że nie mieli sami dzieci, więc przywiązali się do sympatycznego i ła-

dzy; nie ufa cudzoziemcom, ale umie ich doskonale wyzyskiwać (wyjąwszy w górach).

Wita przyzwyczajone ubranie przechodniów, których spotka na gościńcu, głosiem „Bóg z wami”, ale nie powie dzień dobry znajomym osi bo.n. Zachowuje zawsze, o ile się da, jakieś pozostałości dawnego narodowego stroju, ale wdziawa zawsze stare pantalone, które mu dano przy wyjściu ze służby wojskowej. Jego największym zbytkiem, którym się najbardziej pyszni, jest włożyć w niedzielę kaszkiet pułku, w którym służył. Ma największy szacunek dla starego pana zamku (nie ma wsi w Niemczech, gdzieby nie było zamku), ale boi się młodego pana, który był lub będzie jego zwierzchnikiem w armji. Mówi z pogardą o mieście, w którym służył i lubi swoją wioskę; nie zawaha się przecież opuścić jej i popłynąć do Ameryki przed odbyciem służby wojskowej. *Patem* to rzecz inna; militarizm pochwyca go w swoje kleszcze i już go nie wypuści. Służba wojskowa będzie dla niego epoką życia, kiedy mięso jadł dwa razy w tydzień i często będzie to sobie przypominał jeżdżąc *kniedle*. W ogóle chłop niemiecki jada mało, zwłaszcza wieprzowiny, ale pije za to tem więcej, pić do sześciu litrów piwa dziennie przynajmniej; czasem dobrego, lecz często rozcieńczonego wodą.

Chłop niemiecki ma dużo dzieci: rodziny ublogostawione tuzinem potomstwa nie są rzadkością i pozwala im rosnąć jak im się podoba. Państwo zmusza go posyłać je do szkoły; spełnia więc ten obowiązek, ale poza tem nie troszczy się o swoją progeniturę. Nie kocha jej. Nie kocha nawet ziemi. Jest apatyczny; wyjąwszy w karczmie, gdzie porządna kłótnia, urozmaicona kulakami, bardzo mu przypada do smaku. Jest to człowiek, który wychowany pod ojcowską pięścią, odbył służbę wojskową, gdzie go oficer kopał i wrócił na wieś, wciąż ścigany przez widmo zwierzchnika, zawsze dręczony przez wspomnienie koszar, które odnajduje w swoim stroju codziennym i odświętnym. Boi się wszystkiego: pana, właściciela swojego pola, które rzadko do niego należy, wójta, a zwłaszcza proboszcza. Jest biedny i nieśmiały. Takim jest chłop, mający obecnie od trzydziestu do pięćdziesięciu lat.

Chłop następującego pokolenia zastąpił to wszystko brutalnością i przekonaniem, że odzież, jaką przyniósł z koszar i którą zresztą nosi tak samo jak starsi, daje mu pewną wyższość nad innymi mieszkańcami i mieszkańkami wsi. Bawi się w pana. Nie boi się proboszcza. Chodzi rzadziej do kościoła. Pije mniej piwa, a więcej wódki. Zaczyna wierzyć, iż ci więcej ludzie, którzy mawiali w karczmie, że niewszystko dzieje się najlepiej na tym najlepszym ze światów, mieli słusność.

Będzie głosował za kandydatem rządowym, to prawda, ale głosuje; wie, że ma prawo polityczne i nie zaniedbuje go jak „jego starzy”, którzy mawiali, że „panowie” są od tego, żeby się zajmowali polityką.

Jeszcze jedno lub dwa pokolenia, a chłop niemiecki przejrzy zupełnie. W obecnej chwili jest on doskonałym żołnierzem i zostaje żołnierzem całe życie, więcej od niego nie żądają.

Jeszcze jedno. W małych państewkach południowych, a zwłaszcza w katolickich częściach Bawarii, chłop nie nawidzi prusaków. „Preusse” to obelga! Jest to obelga, który zasługuje na uwagę i który z czasem będzie mógł mieć znaczenie. J.

dnego dzieciaka i wychowali poczciwie jak swoje własne. Tymczasem teraz, gdy wszyscy zachwycają się nad szykiem i urodą Antoli, ten gbur „konsyliarz” ośmiela się twierdzić, że państwo naczelnikowie żadnej jej łaski nie zrobili, że nią jak lalką bawią siebie i swoich gości, że zamiast z niej zrobić albo uczciwą i skromną służkę, którąby w swojej sferze porządnego męża znalazła, albo rozumną i myślącą kobietę, którąby mogła pożytecznie i samodzielnie przejść przez życie, wychowali ją na półdjabła weneckiego, z którego nikt nie może mieć pojęcia i że stokroć lepiejby dla niej było, gdyby za młodu gęsi pasła, a później garnki zmywała, niż teraz gdy jest, jak mówią, „ni pies, ni wydra”.

— Wyborcy ten konsyliarz, Antola i garnki! Z takimi rękami, z taką figurą, z taką twarzą! Imaginujcie sobie państwo, Antola?! Ha, ha, ha! to dobre dla jakiejś baby prostej, dla Kudelskiej, ale przez miłość boską nie dla niej! Toż to pańskie dziecko, błękitna krew!

Tak mówiła później nieraz pani naczelnikowa, śmiejąc się serdecznie, zle tem niemniej na razie przykro ją dotknęły niedelikatne uwagi doktora.

Swoją drogą Antola pozostała na dawnej stopie. Chodziła z państwem siedem razy na tydzień do kościoła i z tą d miała wielką łaskę u księdza dziekana, wysyłała igielką przeróżne sztuki, zwane pospolicie robótkami kobiecymi, nalewała herbatę gościom i jako silnie podejrzana o pochodzenie szlacheckie po mieczu, była chętnie przez nich, osobliwie przez panów z agabywaną. Zresztą zaczytywała się w biblioteczkę swoich państwa, złożonej z zajmujących tłumacza i francuskich sensacyjnych romansów, u-

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— W wyższych sferach dyplomatycznych Petersburga krąży uporezywie pogłoska o zamiarze przywrócenia godności kanclerza państwa.

— Ministerjum spraw wewnętrznych w okólniku rozesłanym do gubernatorów wyjaśnia, iż organom policyjnym i administracyjnym polecono przestrzegać, aby nikt na gruntach skarbowych, kościelnych, gminnych lub miejskich nie zajmował się poszukiwaniami archeologicznymi bez wyjednania na to poprzednio zezwolenia komisji archeologicznej w Petersburgu.

— Czytamy w *Petersb. wiad.*: „W południowo-zachodnim kraju pozostały jeszcze dotychczas resztki polskiego feudalizmu w postaci miast, stanowiących własność prywatną. Ministerjum dóbr państwa stopniowo nabywa takie miasta, a niedawno kupionym został Ostróg, w gub. wolińskiej, stanowiący własność rodu książąt Jabłonowskich.”

— Według informacji dzienników petersburskich, w sferach rządowych podniesiona została kwestja powiększenia funduszu metalicznego wyminnego. W tym celu ministerjum finansów opracowuje podobno odpowiedni projekt.

— Przy układaniu rur wodociagowych i gazowych oraz przy budowie kanałów władze miejskie ustanowiły następujący porządek: środek każdej ulicy przeznaczony jest na kanalizację, strona północna lub wschodnia dla rur wodociagowych, strona zaś południowa i zachodnia dla rur gazowych.

— Z nadejściem wiosny zarząd zakładu gazowego rozpocznie układanie głównej rury magistralnej dla nowej swojej fabryki przez następujące ulice: Drogę dworską, Karolkową, Wolską i Chłodną. Regulacja pierwszych dwóch ulic nie nastąpiła jeszcze, dlatego rury układane będą w oddaleniu najmniej trzech i pół łokcia od chodnika.

— Rada miejska dobroczynności publicznej przyjęła, z zachowaniem praw osób trzecich, legat Marji hr. Stadnickiej w kwocie rs. 3,000 na urządzenie i utrzymanie jednego łóżka imienia testatorki w szpitalu dziecięcym, oraz legat Andrzeja Napolekiego, obejmujący ofiary: 150 rs. dla warsz. Towarzystwa dobroczynności, 200 rs. dla biednych ociemniałych i 200 rs. dla ubogich, wstydzających się żebrać.

— Z ostatniego wykazu policyjnego dowiadujemy się, iż w szpitalach św. Rocha i wojskim nie ma weale wolnych miejsc; niezajęte łóżka są tylko w szpitalach: św. Łazarza 108, Dzieciątka Jezus 33, żydowskim 40, św. Duchy 2 i praskim 1.

— Od 13-go stycznia r. b. we wszystkich instytucjach sądowych zaprowadzone zostały nowe marki stemplowe, po 10 i 20 kop. Marki odmiennego nieco wzoru zaprowadzono również u komisarzy sądowych.

— Od 13-go stycznia r. b. wszedł w użycie nowy podział traktów dla wysyłki wydawnictw perjo-dycznych. Według nowego podziału, Rosja liczy obecnie 31 traktów z 4,630 punktami odbioru.

bierała się parę razy na dzień i czuła się zupełnie szczęśliwą. Fijolkowe jej oczy jaśniały blaskiem wrodzonego sprytu i dowcipu, pasowe usta śmiały się piosnką wesela, a cała postać zreżna i smukła sprawiała miłe wrażenie zdrowia, wdzięku i siły. Przytem obując w towarzystwie „dobrze urodzonych”, przyswoiła sobie nietylko układ, ale i sposób wyrażania się powiatowych dam; zawsze znalazła w porę trafną i ciętą odpowiedź, słowem mogła się podobać bardzo.

Pomimo tego młodzież niezbyt się kwapiła w staraniach o jej rękę. Panowie urzędnicy z sądu, poczty, kasy i powiatu uważali ją zawsze za coś gorszego od siebie, za rodzaj służącej państwa naczelników, synowie zaś bogatszych mieszczan i młodzież rzemieślnicza, dla której Antola była szczytem wszechstronnej doskonałości, nie śmieli w swych marzeniach do niej się podnieść.

Zwłaszcza gdy kilku śmielszej natury, którzy się odważyli jawniej wystąpić ze swojemi zamiarami, bohaterka nasza wysmiała i wydrwiła nielitościwie, reszta, opieśmielona tem ostatecznie, ograniczała się już tylko na niemem uwielbieniu.

Nie można winić Antoli, że jej się nie podobali niezręczni i rubaszni prostaczekowie od dratwy i hebla; przywykła obracać się w innej warstwie społecznej, wpośród względnie wykwintnego otoczenia, razily i musiały razić wszystkie braki jej wielbicieli, odstraszało nieokrzesanie i małomiejskie ich śmieszności, zbyt zaś mało umiała zastanawiać się nad sobą i rzeczywistą treścią życia, aby te powody nie miały stanowczego wpływu na jej zdanie.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

— Kwartalna sesja zgromadzenia rymarzy tutejszych odbędzie się dnia 22-go b. m., o godzinie 6-jej po południu, w mieszkaniu starszego.

— Z powodu niedojścia do skutku zwołanego na dzień 9-ty b. m. ogólnego zebrania akcjonariuszów Towarzystwa machin rolniczych i odlewów, odbędzie się ono stanowczo dnia 23-go b. m., bez względu na liczbę przybyłych członków.

— Dnia 27-go b. m. upływa termin składania prac konkursowych, ubiegających się o medale na wydziale historyczno-filologicznym uniwersytetu warszawskiego. Cenniejsze prace nagrodzone będą medalem złotym i srebrnym oraz przyznaniem autorowi stopnia kandydata nauk historyczno-filologicznych.

— Spodziewana jest w tych dniach w Warszawie pani Eliza Orzeszkowa. Szanowna powieściopisarka oddawna już miasta naszego nie odwiedzała.

— JE. ks. Aleksander Bereśniewicz, biskup diecezji kujawsko-kaliskiej, w dniu wczorajszym pociągiem pośpiesznym wyjechał do Włocławka.

— Z literatury.

* Przed kilku dniami ukazał się zeszyt *Biblioteki warszawskiej*, rozpoczynający rok nowy.

Spotykamy w nim artykuł historyczny Konstantego Górskiego, p. t. „Trzydniowa bitwa pod Warszawą”, stoczona w lipcu 1656-go roku z hufcami szwedów i brandeburczyków.

Opowiadanie to, na źródłach obcych oparte, zmierzdo do wydobycia prawdy na jaw za pomocą dedukcji logicznej, prawdy, zmienionej przez nieprzychylnych nam pisarzy.

Autor, oznajomiony ze strategją wojenną, pomyślnie wywiązuje się z zadania swojego, o czem jeszcze lepiej po wydrukowaniu całej pracy sądzić będziemy mogli.

Pan Rogosz umieścił interesujące wrażenia z podróży na wschód, które w ostatniej epoce, jakby na dane hasło, coraz częściej ożywiają naszą prasę.

Rozumie się, punktem wyjścia w opowiadaniu jest tu ks. Aleksander, jako bohater chwili.

Rzut oka na Odessę i opis okrętu, na którym autor jechał do Konstantynopola, trzymane w tonie może zbyt pogawędkowym, ale barwnie skreślone, czytają się z zajęciem.

Charakterystyka publiczności na pokładzie, przypominająca formę powieści, umiejętnym sposobem traktowania pociąga.

Spotykamy tu inżne uwagi o literaturze tureckiej, kwestji socjalnej na wschodzie, oraz wiele innych, stanowiące żywiol dydaktyczny w opowiadaniu.

Praca ta, ofiarowana siostrze p. Spasowicza, ciągnąć się będzie w następnych jeszcze poszytach.

Resztę wypełnia początek powieści Sawera „Na szerokim świecie”, pełna jak zwykle wdzięku „Kronika paryska” i studjum Ludwika hr. Dębińskiego o ks. Kalince i ks. Piotrze Semenenko.

Praca ta nekrologiczna wprawdzie szkicowo, niepretensjonalnie, ale wyczerpująco rzeczy przedstawia.

Zwykle rubryki *Biblioteki*, jak „przegląd piśmiennictwa”, „kronika” i „wiadomości” zapełnione są w nader staranny sposób.

* Pod dobrym znakiem rozpoczęła *Gazeta sądowa* 15-ty rok swego istnienia.

Jako organ specjalny, a więc pozbawiony interesu dla szerszego koła czytelników, musiała ona rachować się ze szczyplem tylko gronem naszych prawników, podtrzymujących jej egzystencję.

W ostatnich atoli latach zainteresowanie do tego pisma słabnąć nieco zaczęło, czy to dla mniejszej jego ruchliwości, czy dla innych mniej lub więcej uzasadnionych powodów.

Cheąc być jedynego u nas pisma prawniczego podtrzymać, grono wyznawców *Temidy* przyjęło w charakterze komitetu redakcyjnego czynny udział w wydawnictwie *Gazety*.

Wywołało to naturalnie pewne ożywienie, które już w ostatnich numerach *Gazety* zauważyć się daje.

Mamy tu na myśli działy artykułów rozmownych, zaopatrywany stale w prace większej wartości.

Pewną rozmaitość w *Gazecie* stanowią pogadanki fejetonowe p. N. Dworskiego.

Kroniki sądowe, które najbardziej pismo ożywićby mogły, niezupełnie odpowiadają zadaniu.

Pomijając już słabe uwzględnienie praktyki sądowej zagranicznej i w Cesarstwie, dział ten nie zależy za doborem i grzeszy systematycznie... opóźnieniem.

To samo dałoby się powiedzieć o nowinach sądowych.

Jeżeli strona wewnętrzna *Gazety* w ogóle zyskała na wartości, to korekta stała się niemal krzyżącą.

W jednym tylko np. pierwszym numerze naliczyliśmy 126 (!) błędów drukarskich.

= Otrucie i pokasanie.

Z Białegostoku piszą pod d. 16 ym stycznia:

„Niedawno wydarzyły się tu dwa fakty, zaznaczenie których na szpaltach *Kurjera* nie będzie chyba zbytecznem.

Jednym z nich jest otrucie niejakiego S., młodego izraelity, przybyłego w gościnę z Wilna do mieszkającej w Białymstoku żony swej, nauczycielki jednego z prywatnych zakładów naukowych żydowskich.

Młode stadło: on był student technologicznego instytutu, ona była kursistka w Petersburgu, aczkolwiek pobralo się z gorącej i bezinteresownej miłości, jednak w ostatnich czasach dla pewnych im tylko wiadomych powodów przestało żyć wspólnie i każde z nich pracowało na własną rękę; on w Wilnie, ona tutaj.

Naraz S. wezwany został przez żonę do Białegostoku, na wezwanie stawił się nie omieszkał, a w kilkanaście godzin po przyjeździe, po spożyciu śniadania, nagle zmarł i jeszcze naglej pochowany został.

Zwróciło to uwagę sąsiadów, którzy pośpieszyli zawiadomić kogo należy o tem co się stało.

Zarządzono więc ekshumację zwłok, wnetrności odesłano do urzędu lekarskiego do Grodna dla analizy chemicznej, podejrzanę zaś o prawdopodobne otrucie osobistości, żonę i jej matkę, aresztowano.

Co wykryje analiza sądowa—nie wiadomo.

Wiesz wszakże głosi, iż żona zmarłego przyznała się już podobno do otrucia; o pobudkach jednak, które ją do tak okrutnego czynu popchnęły, uparcie, jak dotąd, milczy.

Drugim faktem z ostatnich dni niemal życia białostockiego jest pokasanie przez psa wściekłego aż ośmiu ludzi, kilkunastu psów, kilku wieprzów i t. d.

Psa owego, który niewiadomo z kąd się raptownie w mieście pojawił, zabito natychmiast, szkoda wszakże, iż po zbyt już niestety widocznych objawach wścieklizny i tylu naraz ofiarach.

Najdotkliwiej pokasana pani S., żona tutejszego urzędnika pocztowego, naza, utrż już po katastrofie odwieziona została do lecznicy dra Bujwida.

Dla sześciu zaś niezamożnych izraelitów, zainteresowana w tym względzie rada miejska, przeznaczyła po 50 rubli na osobę na koszt podróży do Warszawy, ósmy zaś—żołnierz, pojechał tam również podobno na koszt skarbu.

O rezultatach kuracji radzibyśmy dowiedzieć się jaknajszczegółowiej, nie wątpimy przeto, iż szanowny doktor Bujwid w swoim czasie w jednym z dzienników sprawozdanie o tem wydrukować raczy.

Mieszkańcy Białegostoku ogromnie są smutnym faktem powyższym zatrwożeni i aczkolwiek czystości ulic, jakby naprawiając dotychczasową swą bezczynność, operują przez dnie nawet niemal całe po mieście (w czem im mówiąc nawiasem, nikt nie przeszkadza), wiele osób jednak obawia się wychodzić na miasto zupełnie, a reszta wychodząc zaopatruje się w rewolwery lub conajmniej kije.

ZE SWIATA.

× **Z Krakowa** donoszą nam d. 17-go b. m.: Wczoraj odbyło się tu walne doroczne zgromadzenie Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych. W miejsce prof. Bobrzyńskiego został wybrany prezesem Towarzystwa prof. gimnazjalny Stanisław Siedlecki, a wiceprezesem dr. August Sokolowski. Towarzystwo liczy 138 członków i miało w ubiegłym roku dochodu 737 złr.—Dyrektorem wydziału historyczno-filozoficznego Akademii umiejętności został wybrany prof. Zoll, w miejsce prof. Heyzmana, który z powodu nadwątlonego zdrowia godność tę złożył. Powstaje u nas nowy „zakład Marji”, mający na celu przyjmowanie i wychowywanie biednych dziewcząt. Tego rodzaju zakłady istnieją w Wiedniu, w Pradze i w Pesce. Sieroty i ubogie dziewczęta otrzymują w tychże zakładach całe utrzymanie i pobierają odpowiednie przysługom ich zawodowi zupełnie bezpłatne wykształcenie.—Wczoraj odbyły się tu dwa publiczne odczyty. W Muzeum techniczno-przemysłowem mówił prof. Gustowicz o oceanie Lodowatym, a po południu prof. Matusiak miał w sali amfiteatru Nowodworskiego wykład bezpłatny: „o wychowaniu ludu”.—Młodzież akademicka uniwersytetu jagiellońskiego, przagnąc w dniu otwarcia nowego uniwersytetu złożyć dowody swojej pracy na polu naukowem, przygotowuje wydanie „Rocznika akademickiego”, który ma objąć prace naukowe i beletrystyczne młodzieży akademickiej. Wydawnictwem tem zajmuje się wybrany w tym celu komitet, pod przewodnictwem p. Jankowskiego.

× **Pod Wiedniem** zmarł przed kilku dniami Zygmunt Kolisz, rodem z Morawji, dożywszy lat 72. Znawca literatury polskiej pisywał o naszych wydawnictwach do dzienników naukowych niemieckich.

× **Zarząd biblioteki w Eskurialu** nabył ostatniemi czasy znaczny asortyment łacińskich źródeł do dziejów

polskich, sprzedanych na publicznej licytacji przez Pragera w Berlinie. Dzieła te już na miejsce wysłano.

× **Ks. Sain Wittgensteinowa**, z domu Iwanowska, ogólna spadkobierczyni Liszta i egzekutorka testamentu, sumę 40,000 marek, na cele artystyczne do jej dyspozycji pozostawiona, przeznaczyła na wsparcie muzyków polskich, kształcących się w Rzymie.

× **Rejent bawarski**, ks. Luitpold, przeznaczył 800,000 marek na restaurację kościoła św. Wawrzyńca i Seballa w Norymberdze. Na pierwszym planie, pomiędzy przedmiotami, co mają być odnowione, stoją utwory Wita Stwosza, tamże znajdujące się.

× **Osuszenie kanału Zujdersee** ma przyjsć do skutku. Zarząd t. zw. „Stowarzyszenia Zujdersee” zwraca kompetentnych, aby przyjęli udział w robotach, mających się rozpocząć na wiosnę.

× **Sprzedaż skarbu koronnego Francji**, którą obecnie rząd postanowił już oddawna, będzie obecnie przeprowadzoną. Z pod młotki licytatora usunęto małą tylko ilość przedmiotów znaczenia historycznego, między innymi: zegarek, подарowany jednemu z monarchów francuskich przez Deja algierskiego, pierścień i koronę Ludwika XVIII-go, trzynastcie czarnych pereł, rubin niezwyklej wielkości i t. d. Reszta pójdzie między ludzi na drodze prostej licytacji.

× **Korona cesarska wdowy po Napoleonie III-im** znajduje się obecnie w Nowym Jorku u jednego z tamtejszych jubilerów i czeka na... nabywcę. Cesarzowa Eugenia, niezadowolona z koron dawniejszych monarchin Francji, kazała zrobić dla siebie u jubilera paryskiego Duriquet osobną ozdobę. Koronę tę, składającą się z 200 rznitych brylantów, oprawną w złoto, zachowywała u siebie aż do śmierci swojego syna. Po zgonie „Lula” oddała ją Duriquetowi, a ten sprzedał ją jakiemuś amerykańskiemu, który ją kupił dla jednej z prymadon nowojorskich. Nie mogąc jednak zdobyć serca „diwy” nawet za pomocą korony Eugeni, oddał ją ochliwy yankee jubilerowi z poleceniem sprzedaży. Podobno ma Adelina Patti zamiar nabyć tę pamiątkę historyczną.

× **Głodomór Succii**, odbywszy szczęśliwie kurację, zaskarżył swojego „impresarja” do sądu, gdyż p. Lamperti odmówił mu honorarium w ilości 15,000 fr., które mu za 30-dniowy post obiecał. Impresarjo tłumaczy się tem, że głodomór spożył ósmego dnia kilka kropel jakiegoś eliksiru, a Succii dowodzi znów, że nie można nazwać 15-tu gramów opium pokarmem.

× **Skrzypce kremańskie**, jak wiadomo, należą do najlepszych, jakie się w Europie znajdują. Cremona we Włoszech słynęła przez długie wieki z wybornych fabryk skrzypcowych. W kierunku tym wstąpiły się głównie nazwiska rodzin: Amatic, Stradivariusów i Guarnerich. Amaticowie, których najznakomitsi reprezentanci: Mikołaj, Antoni i Andrzej żyli w wieku XVIII-ym, poczynili już w XVI-ym w. znaczne ulepszenia w instrumentach rznitych. Najgłośniejszy ze Stradivariusów, którego wyroby cenią się dotąd na tysiące franków, żył od r. 1670-go do 1746-go. Guarneriowie wystąpili najpóźniej na widowię skrzypcową.

× **Żołnierze bułgarscy** i uczestnicy cywilni w czasie ostatniej wojny, odbiorą teraz medal pamiątkowy, wymyślony swojego czasu przez byłego księcia bułgarskiego, Aleksandra Battenberga. Medal, wielkości trzech marek pruskich, nosi na jednej stronie herby Bułgarii i domu Battenbergów z napisem: „Aleksander, książę bułgarski”, na drugiej zaś wyrzyto na nim słowa: „Wdzięczna ojczyzna walecznym synom”. Takich medalów wybito dla żołnierzy w srebrze 60,000, dla cywilnych w brzozi 45,000. Dotąd posiadało je tylko kilku oficerów, gdyż znane wypadki przeszkodziły wykończeniu pamiątki.

× **W Teksas**, w Stanach Zjednoczonych północnej Ameryki, napadło kilku opryszków pociąg kolei żelaznej i obrabowało go w oryginalny sposób. W chwili, kiedy pociąg stanął i urzędnicy stanęli na peronie, przyskoczyło do maszynisty i palaczy trzech łotrów i ująwszy ich za ręce rozkazali im stać w miejscu. Dwóch innych opryszków przebiegło tymczasem wagony, odbierając od podróżnych pieniądze i kosztowności. Mężczyźni, widząc na co się zanoszą, oddali wszystkie przedmioty wartościowe kobietom do schowania. Było ich 40-tu, kilku nawet posiadało rewolwery, a nikt nie odważył się stawić opryskom oporu. Najciekawsza w całej sprawie, że tym samym pociągiem jechał dyrektor policji Cannora z eskortą, składającą się z 5-iu żołnierzy, a i ten, zamiast strzelać do śmiazków, oddał im broń.

× **Reklama amerykańska**, znana z pomysłowości, bezczelności i odwagi, potrafiła wprzód do swojego rydwanu nawet kaznodziejów protestanckich. Impresarjo Fischhof, objeżdżający obecnie, jak wiadomo, Stany Zjednoczone północnej Ameryki z obrazem Munkaczego „Chrystus przed Piłatem”, umiał księży zęcną agitacją zainteresować tak do dzieła malarza węgierskiego, że panowie ci zachwalają płótno z ambon, nawołując wiernych do odwiedzenia wystawy.

Nekrologja.

† **S. p. Mieczysław Cwalina**, b. urzędnik, przeżywszy lat 49, zakończył życie w dniu 17 stycznia r. b. Pozostała żona zaprasza krewnych, przyjaciół i kolegów zmarłego na żałobne nabożeństwo odbyć się mające dnia 19-go stycznia, to jest we środę, o godzinie 11-iej zrana w kościele św. Aleksandra, oraz na wyprowadzenie zwłok zaraz po nabożeństwie na cmentarz powązkowski. —190—

† **S. p. August Löwenhaupt**, majster introligatorski, zmarł dnia 17-go stycznia r. b., przeżywszy lat 38. Pozostała żona zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych na wyprowadzenie zwłok we środę, to jest dnia 19-go stycznia o godzinie 2-iej po południu z kaplicy ewangelicko-augsburskiej przy ulicy Mylnej, na cmentarz tegoż [wynazania]. —186—

† W dniu 20-ym stycznia, to jest we czwartek, o godzinie 9-iej zrana w kościele św. Józefa Oblubieńca (pokarmelickim) na Krakowskim-Przedmieściu, odbędzie się wotywa za duszę **s. p. Jana Orzeł**, byłego kasjera gubernji kaliskiej, na którą zaprasza się krewnych i życzliwych. —182—

† Za dusze **s. p. Józefa Chrapczyńskiego**, b. nauczyciela szkół rządowych i małżonki jego Marjanny ze Znamierowskich, odprawione zostanie nabożeństwo żałobne dnia 19-go stycznia, to jest jutro we środę, o godzinie 8-iej rano, w kościele św. Krzyża w kaplicy Matki Boskiej. —185—

† W dniu 19-ym stycznia, jako w piątą rocznicę śmierci **s. p. Romualda Dzieszuka**, adwokata przysięgłego, odbędzie się w kościele św. Aleksandra, o godzinie 10-iej zrana, nabożeństwo żałobne, na które pozostała wdowa wraz z córką zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych. —187—

† Dnia 19-go b. m., to jest we środę, jako w rocznicę śmierci **s. p. Józefa Bryknera**, odbędzie się za spokój jego duszy msza święta w kościele św. Aleksandra o godzinie 10-iej i pół zrana, na którą pozostała żona z dziećmi zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych. —183—

† Za duszę **s. p. nieodżałowanej pamięci Józefa Lewalt-Jezińskiego**, odbędzie się żałobne nabożeństwo we środę, to jest dnia 19-go b. m. w kościele po-wizytkowskim, o godzinie 9-iej zrana. —166—

† We czwartek, to jest dnia 20-go stycznia, jako w trzecią rocznicę śmierci **s. p. Antoniny Zaborskiej**, odbędzie się o godzinie 10-iej zrana żałobne nabożeństwo w kościele św. Anny (po-bernardyńskim), na które pozostała matka z rodzeństwem zaprasza. —181—

† Za spokój duszy **s. p. Filomeny z Przsuchów Piątkowskiej**, żony urzędnika dr. żel. iwangrodzko-dąbrowskiej, zmarłej w Radomiu dnia 25-go grudnia r. z., odbędzie się nabożeństwo żałobne w dniu 19-ym b. m., to jest we środę, o godzinie 10-iej zrana w kościele św. Antoniego przy ulicy Senatorskiej, na które pozostały w smutku mąż z dziećmi zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych. —75—

Z Cesarstwa.

W *Petersburskich wiadomościach* czytamy: „Prasa zachodnia podaje pogłoskę, że przesilenie bułgarskie ma być rozwiązane z pomocą papieża Leona XIII-go, który ma o to być proszony jako sędzia polubowny. Myśl tę przypisują ks. Bismarkowi, który jakoby miał zachować jaknajlepsze wspomnienie o zupełnie bezstronnej i całkiem pokojowej działalności Ojca świętego w roli pośrednika między Niemcami a Hiszpanją, w kwestji wysp Karolińskich. Ze względu, że dotąd niedość jeszcze jasno zarysowały się strony, mające się poddać sądowi polubownemu, byłoby może właściwiej zaproponować Leonowi XIII-mu, aby dowiódł swojego talentu pośrednika w starciu zaszłem między ks. Bismarkiem a parlamentem, niż w sporze słowian między sobą, gdzie decyzje powinny wychodzić od narodów tej miary sił, na jakiej opierają się prawa Rosji.”

Co się stanie po odrzuceniu przez parlament niemiecki projektu rządowego o siedmioletni, co zajdzie przez te dni, jakie pozostają do nowych wyborów—pyta się *Nowoje wremja*.—Opinia powszechna nietylko w Niemczech ale i za granicą jest tego przekonania, że rząd berliński natychmiast w sposób stanowczy przystąpi do faktycznego wprowadzenia w wykonanie prawa odrzuconego przez parlament i następnie przeprowadzi wybory na gruncie kwestji, czy należy lub nie należy uchwalić środka zastosowanego własną władzą rządu? Istnieje jeszcze drugi sposób dojścia do tegoż celu. Ks. Bismark sam wspominał o nim podczas rozpraw Izby oddzielnych państw związkowych z Prusami na czele mogą każda pojedynczo uchwalić wzmocnienie armji niemieckiej na przeciąg lat siedmiu, w rozmiarach przypadających na każde państwo z osobna. W ten sposób nowy parlament takżeby się znalazł wobec spełnionego faktu, przeciw któremu mógłby protestować chyba pośrednio. W każdym razie nie ma wątpliwości, że rozpuszczony parlament przez odrzucenie septennatu przyspieszy tylko jego faktyczne wprowadzenie. Zobaczymy co będzie dalej—

mówi *Nowoje wremja* — i tak tę przyszłość zapowiada: Feldmarszałek hr. Moltke, broniąc septennatu, w jednej z swoich mów wyraził się, że odrzucenie przez parlament tego projektu *uczyni wojnę konieczną*. Czy znakomity strategik przesadzał czy nie przesadzał, wygłaszając tę tak mało skuteczną pogroźkę? Przypominając sobie to co zaszło dwadzieścia lat temu po wzmocnieniu armji pruskiej poza obrębem parlamentu, nie można nie doznawać pewnej obawy o trwałość pokoju europejskiego. Ks. Bismark może się znaleźć w potrzebie udowodnienia faktami fatalnej konieczności przedsięwziętego przez siebie środka. Jeżeli się nie nastęczy dość przyzwoity pozór do waśni z Francją, to kanclerz może pomimo swojej woli będzie musiał szukać usprawiedliwienia dla swego postępowania na gruncie innych międzynarodowych zawikłań. Wszystko co mówił o zupełnej obojętności Niemiec na losy Bułgarii, nie zobowiązuje go jeszcze do starania się o to, aby te losy rozstrzygnęły się w duchu zgodnym z widokami Rosji. Starcie austro-rosyjskie, nawet przy zupełnym braku udziału ze strony Niemiec, dostatecznieby usprawiedliwiło siedmioletnie wojenne. W każdym razie fakt zaszły w Berlinie w niczem a niczem nie zwiększa szans utrzymania pokoju europejskiego, jakie wystąpiły w ostatnich dniach. Być tylko może, że Berlin zapragnie, aby Rosja teraz zaraz przed wyborami do nowego parlamentu przedsięwzięła stanowcze środki do przywrócenia normalnego porządku w Bułgarii, ale przedewszystkiem trzeba się będzie przekonać czy po za tem życzeniem nie tkwią żadne ukryte myśli, żadne tajemne nadzieje, że sposób postępowania Rosji raz jeszcze nada wypadkom bułgarskim obrót, usprawiedliwiający zamiar rządu niemieckiego pomnożenia siły liczebnej armji bez przyzwolenia parlamentu. W obecnej chwili bardziej niż kiedykolwiek, każdy nasz krok w sprawie bułgarskiej musi być starannie obmyślony, bez żadnej z góry przyjętej myśli o gotowości Berlina, przyjścia nam z pomocą w pomysłnym rozwiązaniu tej kwestji.

Ustąpienie p. Bunge z urzędu ministra finansów daje sposobność *Mosk. wiedz.*, znanym z gorliwej opozycji przeciwko b. kierownikowi skarbowości państwa, do wyszczególnienia mniej lub więcej ważnych ponyłek administracji finansowej. Według dziennika p. Katkowa, ministerjum w ostatnim raporcie budżetowym, przecenia doniosłość podjętych reform i ulepszeń, które ani odnośnie do spraw bankowych ani w stosunku do podatków nie odniosły pożądanego skutku. Według naszych doktrynerów — kończąc *Mosk. wiedz.* — stosunki ułożyły się jaknajpomyślniej i bodaj żadna gałąź pracy ekonomicznej nie może być już urządzona lepiej; okazuje się, że od tych panów niczego niepodobna było się spodziewać. Teraz należy tylko leczyć kraj po ich gospodarce." Mniej surowo wypadł sąd *Now. wr.*, które pisze: „Jak wszyscy teoretycy, tak i p. Bunge mniemał w dobrej wierze, że dobrze obmyślany projekt, w ogólności i w szczegółach, koniecznie musi być dobrym i w praktyce, nawet w tak obszernym państwie jak Rosja, której części składowe przedstawiają ogrom wszelkich sprzeczności i kontrastów." Ostatnia uwaga nie podobala się *St. Pet. wiedz.* i innym dziennikom rosyjskim, oceniającym działalność dawnego ministerjum z otwartą niechęcią.

Pan Kariejew, korespondent gazety *Nowoje wremja* z Konstantynopola, w ostatnim swoim liście pisze: „Przyjazd Gadbana effendi i zawezwanie przez Portę Dragana Cankowa, są to sprawy, będące na porządku dziennym, przynajmniej co się tyczy Bułgarii. Gadban effendi w sam dzień przybycia do Stambułu udał się do wielkiego wezyra i przedstawił mu raport o zachowaniu się rejenacji. Opinja byłego komisarza tureckiego zgadza się zupełnie z wiadomościami otrzymanymi z Bułgarii inną drogą. Gadban jest przekonany, że rejenacja, inspirowana przez dwóch przedstawicieli dyplomatycznych, przygotowuje coś nowego i niespodziewanego i że wszelkie oświadczenia, czynione przez rząd bułgarski Porcie i innym mocarstwom, mają jeden jedyny cel zyskania na czasie. Zestawiwszy to zdanie z poglądami o przyjeździe Battenberga do Rumunji i z artykułem Zachara Stojanowa w *Revue de l'Orient*, w której żąda ustanowienia w Bułgarii rzeczywospolitej z tryumwiratem na czele; jeżeli się weźmie na uwagę wysłanie Wulkowicza do Konstantynopola i wycieczkę Mutkurowa po Rumelji, to Europa może śmiało oczekiwać jakiejś niespodzianki ze strony rejenacji. Zresztą i pewne drugorzędne fakta wskazują, że się przygotowuje coś niezwykłego."

Z ostatniej poczty.

W Berlinie oczekują wydania w tych dniach proklamacji cesarskiej do narodu niemieckiego. Zapowiedziany w pruskiej mowie tronowej projekt usta-

wy kościelno politycznej ma pomieścić daleko sięgające ustępstwa na rzecz kościoła katolickiego w sprawie powrotu zakonów do Prus. *Germania* nie daje się wywieść w pole tym obietnicom. W artykule zatytułowanym: „Za pięć tygodni wybieramy!" pisze ona: „W owym dniu rozstrzygają się na długi czas losy naszego rozwoju wewnętrznego. W rękach ludu niemieckiego leży pokazanie, czy dojrzał do wolności i samorządu, lub też czy interesu i przekonania swoje gotów jest zaprzęścić!"

Zapowiedziane ponowienie się ruchów robotniczych w Belgji już się rozpoczęło. W okręgu górniczym Charleroi już 2,000 ludzi zaprzestało pracy. W Marchienne au Pont odbyła się w niedzielę manifestacja 400 robotników, żądająca powszechnego głosowania i sądów rozjemczych.

Komendant wojsk angielskich w Egipcie, generał Grenfell, powrócił do Kairu z podróży inspekcyjnej do granicy Sudanu i stwierdza, że ruch mahdystów ustaje zupełnie; wszystkie buntownicze plemiona sundańskie, jak Ashbab, Hadendoa i t. d., wracają do posłuszeństwa Egipcjom.

TELEGRAMY

„KURJERA WARSZAWSKIEGO”.

Wiedeń 18-go stycznia. (Tel. pryw. Kurj. W.) — Zaprzeczono tu urzędowo wiadomościom o nowych dyzlokacjach wojsk na Węgrzech.

Wiedeń 18-go stycznia. (Tel. Aj. półn.) — *Correspondenz Bureau* zostało upoważnionem do oświadczenia, że zupełnie bezzasadnem jest doniesienie z Pesztu, jakoby dwie konne baterje pułku artylerji siódmego korpusu w Temeszwarze otrzymały rozkaz przygotowania się do wymarszu, a rezerwowi oficerowie korpusów 6 i 10-go mieli poleceniem być na pogotowiu. *Correspondenz Bureau* nazywa tę wiadomość czystym wymysłem.

Wiedeń 18-go stycznia. (Tel. pryw. Kurj. W.) — Książę Aleksander udał się powtórnie do Londynu.

Bruksella 18-go stycznia. (Tel. pryw. Kurj. W.) — Książę Aleksander Battenberg przybył tutaj, udając się do Londynu.

Paryż 18-go stycznia. (Tel. Aj. Havasa.) — Depesze i dzienniki angielskie zdają się zapowiadać łagodniejszy prąd w polityce rządu tamtejszego. *Times* zapewnia, że Anglja zdecydowała się pozostawić Turcji inicjatywę w rozwiązaniu kwestji bułgarskiej, przyrzekając przychylnie ocenić wszystkie propozycje, wyszłe z Iona W. Porty.

Paryż 18-go stycznia. (Tel. pryw. Kurj. W.) — Z Jutlandji przybyło przez Hamburg 70 wagonów koni zakupionych dla kawalerji francuskiej.

Nowy Jork 18-go stycznia. (Tel. pryw. Kurj. W.) — Sekretarz stanu do spraw zagranicznych, Bayard, na bankiecie danym dla niego przez studentów Yale College, wspominając o mowach ks. Bismarka i hr. Moltkego, wyraził ubolewanie nad uczuciami i pojęciami panującymi w Niemczech, gdzie z góry szerzą przekonanie, że tylko brutalna siła daje bezpieczeństwo narodom a prawo straciło swe znaczenie.

Konstantynopol 18-go stycznia. (Tel. pryw. Kurj. W.) — Nota W. Porty, wystosowana do rejenacji, powiada: Jeżeli jedno mocarstwo nie uznaje rejenacji, stan obecny sprzeciwia się traktatowi berlińskiemu. W. Porta doradza przeto rejenacji złożenie mandatów w ręce mocarstw, które ustanowią rząd prowizoryczny dla Bułgarii i Rumelji.

Moskwa 18-go stycznia. (Tel. Ajencji półn.) — W dniu wczorajszym, o godz. 2¹/₂, w muzeum politechnicznym w obecności generał-gubernatora i kuratora okręgu naukowego oraz wielu wysoko postawionych osób, profesorów, lekarzy i publiczności, odbyło się uroczyste otwarcie pierwszego zebrań zjazdu krajowych lekarzy psychiatrów. Naczelnik zarządu lekarskiego, Ostrogłazow, wygłosił mowę powitalną, następnie profesor Kowalewski przeczytał listę przeszło 400 tu lekarzy, uczestniczących w zjeździe, a profesor Czeczot odczytał spis referatów. Następnie p. Ostrogłazow oświadczył, że prezesem zjazdu wybrany został profesor akademji wojenno-medycznej, p. Mierzejewski. Ten ostatni wypowiedział długą mowę o przyczynach rozwoju chorób umysłowych w Rosji i o środkach, jakie należy

przedsiębrać przeciw tej chorobie. Mowa przyjęta została zgodnymi oklaskami obecnych.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

— *Prenumeratorowi z ulicy Chłodnej.* — Jeżeli kwota, osiągnięta z zakładu, ma posłużyć na cel dobroczynny, to może osoba, której *incognita* nie mamy prawa zdradzać, zdecydować się upoważnić nas do wyjawienia swojego nazwiska. Zechce sz. pan w tej materji porozumieć się w redakcji z autorem artykułu między godz. 1-szą a 2-gą w południe lub 7-mą a 9-tą wieczorem.

— *Panu E. P.* — Osoba, z którą pan rozmawiał, pomylila się w nazwisku. Sławnego podróżnika Powalskiego nie ma, jest tylko Przewalski, który podróżował do Chin. Adresu jego w tej chwili nie wiemy.

— *Panu A. K. Q.* — Rękopisy zwracamy, jeżeli autor zwrot wyraźnie zastrzeżę. Honorarjum zależy od umowy, lub też, jeżeli umowy nie było, wypłaca się według normy przez redakcję przyjętej.

— *Stalemu prenumeratorowi z Nowolipiek.* — Pierwszorządne firmy, prowadzące hurtowy handel towarami galanteryjnymi w Moskwie, są: Herman Hirschmann i sp., Leopold Schlesinger, Mür i Mirilis.

— *Rzemieślnikom.* — Wykazy przedmiotów nadsyłanych z zagranicy nie istnieją, a raczej jeśli istnieją, to za czas tak odległy, że żadnej praktycznej korzyści przynieść nie mogą. Rozumiemy dobrze, że wiadomości tego rodzaju przydałyby się bardzo mogły, lecz z dnia na dzień, a przynajmniej z tygodnia na tydzień. Spodziewamy się, iż niezadługo będziemy w możności podawać czytelnikom naszym wykazy dowozu i przewozu przynajmniej najważniejszych artykułów.

— *Panu Wł. K.* — Czy obrazek „osnutu na tle życia czysto naturalnego” będzie mógł być umieszczony, możemy odpowiedzieć dopiero po przeczytaniu. Adres ten sam co dawniej.

— *Panu Turzycowi.* — Osoba, o którą pan zapytuje, mieszka przy ul. Chmielnej w tym domu, gdzie teatrzyk „Bellevue”. Można się znieść listownie.

GIEŁDA.

Warszawa dnia 18 go stycznia 1887-go r.

Kursa walut obcych były dziś nieco niższe niż wczoraj. Przyczyną tego były w części malej szacowania niezmienione 190 i nieco wyższe 190.25 — w znaczniejszej zaś sprzedaży pokryciowe przy braku chęci kupna. Musiano więc czynić ustępstwa byle znaleźć nabywcę i dlatego też w ciągu trwania czynności giełdowych kursa obniżały się stopniowo.

Za weksle długoterminowe na Berlin 52.85 żądano i tyle też płacono z początku za niewielkie sumy. Krótkoterminowemi obracano po 52.67¹/₂, 52.62¹/₂ i 52.60, przy żądaniu 52.72¹/₃.

Na pomniejsze miasta niemieckie żadnych nie robiono interesów.

Na Londyn 10.64 żądano — bez tranzakcyj.

Na Paryż 42 42¹/₂, przy żądaniu 42.50 w niewielkich sumach.

Na Wiedeń 85.15 — interesa drobne zawierano po 84.95.

Ogół obrotów bardzo średni.

Papierami również niewiele robiono.

Listy likwidacyjne 94.90 w żądaniu za większe. Płacono 94.70 i 94.80 i po tych kursach sprzedano dosyć znaczną stosunkowo sumę. Mniejszych ofiarowano po 94.40.

Pożyczka wschodnia 100 nominalnie.

Kilkanaście sztuk pożyczek premjowych sprzedano — za I po 242, II 230 i 231.

Listy zastawne ziemskie bez obrotu, za I, II, III i IV serji po 101.15, za V 100.20 żądano.

Listy miejskie 100, 99.50, 99 i 99; serji IV kilkanaście tysięcy rubli po 98.70 i 98.80 sprzedano.

Obligi 96.50 i 96.15.

Listy łódzkie 96.75, 96.50 i 95.75 w żądaniu.

Akcje bez ruchu.

Godzina 12. Usposobienie wyczekujące niepewne.

Kursa przeciętne płacono stosownie do gatunku papieru. J. Wł.

— *Rada miejska warszawska dobroczynności publicznej.* W wykonaniu zapisu b. p. Judyty Jakubowicz w dniu 16/28 marca 1887 r., przypada do rozdania tytułem wsparcia suma rs. 175 kop. 78 pomiędzy biednych krewnych męża zapisodawczyni Szmula Jakubowicza.

Pragnący współubiegać się o pozyskanie wsparcia ze wspomnianej sumy, winni najdalej do dnia 19/31 stycznia 1887 r. wniesić o to podanie do Rady miejskiej i dołączyć: 1) świadectwo dwóch obywateli m. Warszawy poświadczające przez policję o ubóstwie, prowadzeniu się, liczbie dzieci kandydata i ich wieku, — i 2) dowody pokrewieństwa kandydata z familją Szmula Jakubowicza.

Naczelnik zakładów dobroczynnych
rzeczywisty radca stanu K. Puchalski.
Sekretarz rady Lechowicz.

Sprawozdanie z targu zbożowego

na placu Witkowskiego, dnia 18-go stycznia 1887 r.

Pszenvca na targu naszym chętnych ma nabywców. Do-
stawiono dziś również ilości bardzo znaczne — 800 korey
prawie wyłącznie wyborowego ziarna.

Ze wszystkich tych 800 korey jedna tylko partja pstryj
została sprzedana po 7.35, a resztę całą rozkupiono po
7.80.

Żyta 600 korey—kupowano je mniej chętnie, dopiero ku
końcowi usposobienie się wzmożniło.

Płacono za dobre ziarno 5.05, później 5.10 — za średnie
5 rs.

Jęczmienia 250 korey. Nie było jednak odbiorców.
Owsa 200 korey—po 2.60, 2.65, 2.80 i 2.85 rozprzedano w
drobnych partyjkach.

Grochu 150 korey—gatunek średni a nawet niższy. Pła-
cono 5.00 do 2.25.

Siana dosyć. Ceny jednak niezmiennione. 35, 40 i 50 za
pud płacono.

Słomę po 30 do 40 kop. sprzedawano. J. Wł.

TEATRA

Wielki. Dziś: „Gioconda” Jutro: „Indje”.—**Rozma-
tości. Dziś: „Zorżeta”**. Jutro: „Figiel Benvenuta” i
„Sztuka przypodobania się”.—**Mały (ulica Danilowi-
czowska). Dziś: „Zbiakana owieczka”**. Jutro: „Pię-
kna Helena”.—**Buff. Przedstawienie artystów trupy**

ruskiej „Zycie za Cesarza”, „Czerwone słońce” i
„Divertissement”.

CYRK CINISELLI

truppa **A. U. Schumanna**. Codziennie **Wiel-
kie Przedstawienie**. Szczegóły w afiszach.
Początek o godz. 8-mej. (34)

Od Lecznicy I (Nicała 1).

Chorych z cierp. nerwowemi (leczenie elektrycz-
nością), przyjmować będzie od dnia 19-go b. m. Dr
Goldflam od godz. 1—2 codz. z wyjątkiem nie-
dziel i świąt. (178)

(180) Dr **Grodzki** leczy choroby **sekretnie**,
oraz **niemoc** wskutek takowych. Aleksandra 15.

Dentysta J. BAUNGART.

po kilkoletniej praktyce za granicą powrócił do
Warszawy. Wstawia sztuczne zęby z najlepszego
materiału z gwarancją, reperuje i przerabia za mo-
żliwie przystępne ceny, plombuje złotem, srebrem
i t. d. leczy choroby dziąseł i wyjmuje zęby przy
znieczuleniu takowych, Żelazna Brama nr 3, przy
ogrodzie Saskim. (14-)

(64) **Adwokat, M. Dobronoky, Peters-
burg**, Puszkńska 13. — Przyjmuje interesa do
wszystkich sądów i władz w Petersburgu i Moskwie.

— **Dentysta B. Gutzmann**, Jasna nr 3,
parter, od placu Zielonego trzeci dom, najlepsze zę-
by sztuczne po rs. 2. Reperuje i przerabia zęby. (174)

NA KARNAWAŁ

Magazyn D. KURDELSKIEJ i S-ki

Róg Trębackiej i Nowosenaerskiej
**b. krojeźni W-go Hersego i M-me
Lafriere w Paryżu**
wykończą toalety balowe w 24 godzin.
Przyjmuje wyprawy z własnych i przyniesionych
materiałów. **Uczy kroju i szycia**. 1568

KORSPONDENCJA PRYWATNA.

— Czwarta maskarada, miejsce wiadome, przez
przyjaciela, o listku pamiętaj. — **3 Kameleje**. (188)

— **Salacie**. — Na trzeciej spotkać nie mogłem, be-
dę na czwartej. — **Pasternak**. (189)

Kurs giełdy warszawskiej.

Dnia 17-go stycznia 1887 r.

Table with columns: W eksle, Żąd., Płac. Rows include Berlin 100 mar. z krótk. ter., Londy 1 funt ster., Paryż 100 franków, Wiedeń 100 guld.

Table with columns: Papiery publiczne, 5% Listy zast. z r. 1869, Listy zast. m. Warsz. ser. I, II, III, IV, Listy zast. m. Łodzi serji I, 4% Listy likwidacyjne duże, male, Bil. Banku Ces. s. I, II i III, Ros. Poż. Premj. z roku 1864, I Pożyczka wschodn. rs. 100, II, III, Listy wileńskie długot.

Table with columns: Akcje i obligacje, Obligacje miasta Warszawy, Akcje dr. ż. warsz.-w. rs. 100, Akcje dr. ż. warsz.-b. rs. 100, Akcje dr. żel. warsz.-teresp., Akcje dr. żel. fabr.-łódzkiej, Akcje Banku handl. warsz., Akcje Banku dyskont. warsz., Akcje Banku handl. w Łodzi, Akcje warsz. Tow. ub. odogn., Akcje warsz. Tow. fab. cukru, Akcje Tow. f. cukru Józefów, Akcje Dobrzel. Tow. f. cukru, Akcje Tow. Lip. Rau i Lew., Akcje Tow. przędz. Zawierc.

Wartość kuponów:

Po potrąceniu podatku skarbowego:
Od Listów zast. ziemskich 5% kop. 34 1/4
Od Listów z. m. Warszawy kop. 141 3/4
Od Listów zast. m. Łodzi kop. 101 1/2
Od Listów likwidacyjnych kop. 49 1/2
Od Obligów m. Warszawy kop. 125 1/4

Targi

NA PLACU WITKOWSKIEGO.
Dnia 18-go stycznia 1887 r.

Table with columns: Pszen. 242 sm. i ord., Żyto wyborowe 232 funt., średnie, wadliwe, Jęczmień 2 i 4 rzęd., 202 f., Owies 142 f., Gryka 202 f., Rzepik letni, zimowy 212 funt., Rzepak rapos zim. 212 f., Groch polny 262 funt., Ziemiaki, Masło świeże funt., solone pud., Siana pud., Słomy pud., Drzewa opał. twar. s. kub., miękie.

Cena okowity.

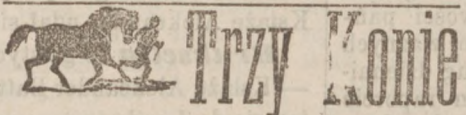
z dnia 15-go stycznia 1887 r.
Furt. skład. wiadro rs. 8 kop. 8°
garniec rs. 2 kop. 63

Wojciech Osmański
artysta orkiestry T. W.

przyjmuje zamówienia na wieczory z orkie-
strą i skrzypce z fortepianem, oraz śpiewy
przy ślubach i obrzędach żałobnych.

Solna № 12, mieszk. 6 101

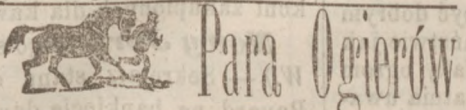
Na dworcu kolei żelaznej
Warszawsko-Wiedeńskiej w
Warszawie, dnia 8 (20) Sty-
cznia o godzinie 11 ej rano, Zarząd Żan-
darmerji sprzedawać będzie drogą licytacji:
**275 baranich półkozuszków, 30
par ciepłych butów, 166 rogoży,
150 sążni grubszego i 158 sążni
cięższego szpagata i 2 drewniane
pudła.** 98

sprowadzone ze wsi, młode, zdrowe i rosłe,
z których dwa kareciane, a jeden wieżcho-
wy do sprzedania. Hotel Saski, codziennie do
godziny 4-iej. 96

**Poszukuje się kupna
APTEKI**

z obrotem 5 do 6,000 rubli. — Oferty wraz
z objaśnieniami i warunkami sprzedaży pro-
szę nadsyłać do p. Schmidta współwłaści-
ciela instytutu wód mineralnych przy Kra-
kowskim ogrodzie. 64

skarogniadych, z atestatami po-
chodzenia, młodych, dobrze ujeź-
dzonych, do sprzedania z powodu
wyjazdu właściciela za Granicę.

Wiadomość: Grzybowska Nr 40,
browar Lentzkiego. 91

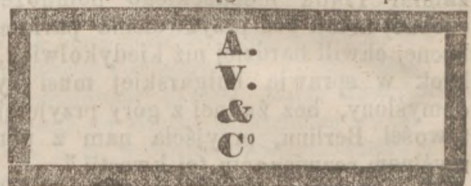
W majątku Nowy Dwór 93
pod Skierniewicami, jest do sprzedania
150 skopów opasowych.

Za bardzo niską cenę do
odstąpienia do 8-go Jana w domu
№ 28—30 przy ulicy Senatorskiej, naprze-
ciw kościoła 8-go Antoniego 2 pokoje
kawalerskie od frontu, na drugim pię-
trze, obecnie zajmowane na Magazyn Kra-
wiecki przez p. Domagałskiego, 3 pokoje
przedpokój i kuchnia duża z wodociągiem
i zlewem na 2-em piętrze. — Wiadomość
w tymże magazynie w lokalu № 8. 107R

Potrzebny jest
Kocioł parowy
o sile 8—10 koni, stojący lub leżący.
Uprasza się nadsyłać oferty do **Domu
Handlowego J. H. Meitlis w
Sendzicie.** 103R

**Co nam daje
prasa Warszawska
przez
Ryszarda Puciatę**

brozurka, 127
do nabycia w księgarniach za kop. 10

Tanie i gustowne Bukiety,
oraz wszelkie wiązanki z świeżych
kwiatów,
wykonywają się w sklepie ogrodniczym
Krakowskie-Przedmieście, obok kościoła
po-Bernardyńskiego.

Ogród: Miodowa, przy kościele po-Ka-
pucyńskim. 100

W gubernji Woroneżskiej jest do wvdzier-
zawienia z całkowitym inwentarzem

Majątek Ziemiński

mający 400 dziesiątin. — Blizsza wiadomość
powziąć można ulica Nowo-Wielka № do-
mu 13, mieszkania № 6. 102

**OSTRYGI
Holsztyńskie**
codziennie świeże,
w Handlu Win i Delikatessów
Ant. Stepkowskiego,
Wierzbowa № 9. 12r

Z dniem 1-m Stycznia 1887 r.
otwarty został

Salon pięknej Paryżanki

przy ul. Miodowej № 15, dom Barona Lessera
Prawdziwy Cud XIX wieku
18-letnia ta osoba wielkiej objętości i pięk-
ności kształtów, niezwyklej gracji, obdarzona
jest przytem wielką bystrością umysłu.
Ważę 375 funtów.
Cena miejsc: 1-e miejsce kop. 20, 2-e miej-
sce kop. 10. 55R

Prośby

do wszystkich Władz i wszelkie dokumenta
redaguje Radea Honorowy Burba, od 10 do 1
i od 4 do 6 1/2. Królewska 27, wprost ogrodu

polecą
Rembierz & Jankowski
Warszawa,
Marszałkowska № 111.

**DLA WARSZAWY WYBRANE TAŃCE
NA FORTEPIAN,**

wyszły nakładem **G. Sennewalda** księgarza i właściciela składu
nut przy ulicy **Miodowej Nr 6**, a mianowicie:

- 1. **Krala J. N.** Przy rodzinnem Ognisku, Walce, kop. 60.
- 2. **Waldteufel'a E.** Pierwszy Bukiet, Walce, kop. 60.
- 3. **K. Millöcker'a.** Kontredanse z op. d. Feldprediger, kop. 40.
- 4. **Lochmann'a A.** Oleńka Polka, kop. 30.
- 5. **Rab'a W.** Nowiejuska Polka, kop. 40.
- 6. **Lewandowskiego L.** Gwiazdy Szczęścia, Mazur, kop. 30.
- 7. **Millöckera.** Post-scriptum Polka-Mazurka, z op. Wice-Admirał, kop. 30.
- 8. **Sonnenfeld'a A.** Niema jak w Warszawie, Polka, kop. 30.

Tańce powyższe odznaczają się melodyjnością, werwą i łatwym układem, grywane
przez orkiestrę **L. Lewandowskiego** w Teatrze rozmaitości, na maskaradach i balach,
oraz przez orkiestrę **A. Sonnenfelda** na koncertach w Dolinie Szwajcarskiej, są do na-
bycia we wszystkich składach muzycznych. 115r

Ogrodnik
kompletnie wykwalifikowany w swoim
zawodzie, poszukuje dzierżawy ogro-
du albo odpowiedniego miej-
sca, zaraz lub 1-go Kwietnia. Ofer-
ty uprasza się nadsyłać przez **Ło-
wicz do Bielaw, Ogrodnikowi
Biczysko.** 113R

BULJON
ukraiński, wyborowego smaku, po u-
miarkowanej cenie poleca Handel
L. WROBEL,
Krakowskie-Przedmieście № 27,
Stara Poczta. 93R

**DLA PANÓW
MŁYNARZY**

GAZĘ jedwabną szwajcarską na pytle, firmy **DUFOUR & Comp.**
1 metr szeroka, po cenach:
№ 2/0 1/0, 1 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15.
kop. 185, 190, 200, 205, 210, 215, 220, 225, 230, 235, 240, 250, 265, 280, 300, 315, 325, za łokieć
Trieury czeskie do czyszczenia zboża. — **Blachy** tartkowe. — **Pasy** skórzane. — **Oskardy**
styryjskie i zwyżajne. — Przy większych zakupach odpowiedni rabat. 125R

